

نقش قرآن در زندگی ما

((ان هذا القرآن یهدی للتی هی اقوم))

ستایش خدای را، ستوده صفات^۱، که قرآن را بر اساس علم^۲، مانند کتب پیشین آسمانی با آیات روشن^۳، بر بندۀ ی خود نازل کرد تا را از باطل جدا کند^۴، و به راهی که از همه راهها مستقیم تر است هدایت فرماید^۵، چرا در این کتاب تفکر نمی کنید^۶! پیرو آن شوید و پرهیزگاری کنید^۷.

قرآن چراغی است که روشنی آن فرو نمی نشینند، چشمۀ زاینده ای است که واردین از آن نمی کاهد، نشانه هایی است که روندگان بی آنها راه نمی یابند، دلیل کسی است که به آن سخن گوید، فیروزی کسی است که آن را حجت آورد، نگهدارنده کسی است که به آن عمل کند، سپر کسی است که به آن بگرود، دانایی کسی است که در گوش دارد، همانا قرآن کان ایمان و کانون آن، سنگ های بنای اسلام و پایه آن، میدان های حق و راه های آن میباشد^۸.

(بار خدایا ما را از کسانی قرار ده که به ریسمان فرآن چنگ میزنند، و در فهم متشابهاتش به پناه گاه محکم و استوارش پناه می برند، و در سایه بال آن آرام می گیرند، و به روشنی بامدادش راه می یابد، و به درخشیدن روشنایی آن اقتدا می کنند، و از چراغ آن چراغ آن افزون شد، هدایت و رستگازی را در غیر آن نمی طلبند^۹)

نقش قرآن در زندگی ما

موضوعی که در این مقاله به آن خواهیم پرداخت نقش قرآن در زندگی ما انسان هاست و رهنماوهای که این کتاب بزرگ در هدایت ما به آن پرداخته است. گرچه حضور یافتن در خلوت قرآن و کشف راز و رموزهای آن، کار هر کسی نیست و این امر در اختیار خاصان در گاه الهی است که از سرچشمۀ عصمت آب نوشیده اند اما نمی توان دست روی دست گذاشت باید جان و دلمان را با قطره ای زلال از جاری قرآن نوازش داد هر کس مطابق استعدادها و بهره های الهی که در وجودش نهفته است می تواند در دریایی معرفت قرآن شنا کند و به قدر ظرفیت از آن برخوردار گردد.

آب کم جو تشنگی آور بدست
تا بجوشد آبت از بالا و پست

همنشینی با قرآن و گوش جان سپردن به نوای آن، معرفت و بصیرت انسان را بالا می برد و سبب می شود که انسان از آیات دلنواز بهره گیرد و در فضای عطرآگین قرآنی نفس بکشد.

مهمترین نقشی که قرآن توانسته با آن عظمتش در زندگی ما داشته باشد ایجاد صبر در برابر سختی ها و مشکلاتی است که روزمره با آن مواجه می گردیم و چه بسیار موانعی که با حضور قرآن از سرراه برداشته

شده اند. اگر علی(ع) ۲۵ سال سکوت کرده در حالی که ولایت حق مسلم او بودنها با خاطر کلام خدا بود، که می فرماید: فاصبران وعد الله حق ولا يسخنك الذين لا يوقنون، یعنی صبر کن، و عده‌ی خدا و عده‌ی است راستین، گفتاری این گروه ترا از مسیری که در پیش داری بیرون نبرد.

و ام بحثی دیگر که توجه به آن باید در راس تاثیرگذاری قرآن بر دل و جان انسان‌ها قرار بگیرد نقش هدایتگری و روش فکری فرآن می باشد. اگر استعدادهای بالقوه‌ای در ساختار وجودی انسان‌ها به ودیعت نهاده شده است به صورت صحیحی پرورش یابد می تواند انسان را به هدف والای که برای آن آفریده شده، سوق دهد. هدفی که جز کمال و معرفت چیز دیگری بدنیال نخواهد داشت. با تأمل در آیات قرآن کریم در می یابیم که وسیله هدایت انسان‌ها پیامبرانی بودند که از سوی خدا انتخاب می‌شدند. و با گفتار و اعمال خویش آنها را به سوی خدا پرستی دعوت می‌کردند. بصیرت یعنی بینش درست و درک صحیح و قرآن این کتاب اعجازگر بینش انسان را نافذ و تند می‌کند و به او توانایی فهم درست و درک حقایق عالم را ارزانی می‌دارد. انسانی که با هدایت قرآن گام برمی‌دارد، در تفرات و اندیشه‌ها و همچنین تصمیم‌گیری‌های خود دچار اشتباه و انحراف نمی‌شوند.

«هذا بصائر من ربكم و هدى ورحمه لقوم يومنون»

این بصیرت‌هایی از جانب پروردگارستان می‌باشد هدایت و رحمتی است برای قومی که ایمان آورده اند. (عقل) و (عاطفه) به عنوان دو عامل نیرومند، انسان را به حرکت و تلاش وادر می‌سازد و به او منعاً و مفهوم می‌دهند و او را در "انتخاب" و "سازندگی" که دو خصیصه مهم انسانی است کمک می‌کنند. اگر این دو نیرو از انسان گرفته شود به موجودی بی خاصیت نبدیل می‌شود که فرقی میان او و جماد نیست.

انسان با عقل انتخاب می‌کند و با عاطفه می‌سازد. قرآن این هدایتگر بی همتا به این موضوع نیز توجه داشته و در مباحث توحید و خداشناسی علاوه بر استدللات عقلی از راه احساس و عاطفه وارد شده و با برقراری پیوندهای عاطفی میان خود و مردم در انها ایمانی بوجود آورده است که حاضرند همه چیز خود را آن فدا کنند. یکی دیگر از نقش‌هایی که قرآن بر روح زندگی ما داشته و دارد و خواهد داشت شفا و رحمت است. آنجا که در مانده و خسته، نالمید و پریشان در خود می‌شکنیم قرآن در برابر چشمان ما ورق می‌خورد و دلها ایمان را به سوی خود معطوف می‌دارد.

آیه‌هایی که در آن خداوند باب سخن را با گشوده و چه رحمتی بالاتر از آن که خداوند با ما سخن بگوید و اما مهمترین تاثیری که قرآن بر زندگی ما می‌تواند داشته باشد و تمام نقش‌های دیگران را تحت پوشش قرار دهد یادآوری قیامت و معاد و سرانجام مومنان و کافران می‌باشد. چه بسیار انسان‌های که یا تفکر و تأمل در آیات این کتاب بزرگ راه خویش را یافته و به سوی صراط مستقیم رهنمایی گشته‌اند.

و چه بسیار انسان های که با خواندن، و غرق گشتن در معانی سوره های این کتاب مقدس دست از گناه شسته و با یادآوری روز قیامت درون را جلا داده اند. و چه بسیار مومنانی که برای تعلیم و تربیت فرزندان خود از قرآن شروع کرده اند و در سایه ای کلام روشنگر و پیروی از دستور العمل های آن صالحانی تقديم جامعه نموده اند.

حضرت باقر(ع) می فرماید:بدرستیکه خداوند فروگذار نکرده است چیزی را که امت اسلام تا روز قیامت محتاج آن بشود مگر آنکه در قرآن آن را بیان فرموده است.

امام خمینی(رضوان الله تعالیٰ علیه) قرآن را کتابی انسان ساز معرفی کرده و آن سدی در برابر بیگانگان برشمرده است. به راستی این بزرگ مرد تاریخ قرآن را چگونه دریافته است که تعالیمش را انسان ساز نامیده است. آیا این قرآن همانیست که دشمنان اسلام آن را سحر و جادو خواندند ولی تاکنون نتوانسته اند حتی جمله ای بیاورند که با یک آیه آن برابر باشد! آیا این قرآن همان کتابی نیست که پیامبر در فضیلت آن فرمودند ((من و کتاب و اهل بیتم اول کسی هستیم که وارد می شویم بر عزیز جبار پس از ما امت من وارد شوند، پس از پیان سوال کنم که جه کردید با کتاب خدا و اهل بیت من)).

قرآن باب معرفت الله است. هر کس می خواهد خدا را بشناسد، هر کس می خواهد بداند از کجا آمده و به کجا خواهد رفت. هر کس می خواهد از خودبینی و بزرگ بینی به دور باشد باید سراغ قرآن این کتاب روشن الهی برود. از او مدد گیرد، در آیاتش تفکر نماید. قرآن سفره ای است گسترده شده برای همه طبقات، یعنی یک زبانی دارد که این زبان هم زبان عامه مردم است و هم زبان فلاسفه و هم زبان عرفانی اصطلاحی است و هم زبان اهل معرفت. قرآن یک رحمتی است برای همه ای بشر و پیغمبر اسلام یک رحمتی است برای عالمین که در همه امور رحمت است. حال که رحمت در خانه ای ما زده است، چگونه آن را از خود دور سازیم. اما تقویت اراده و مختار بودن انسان در پذیرش حق و باطل از دید قرآن اینگونه بیان می شود ((و اگر پروردگار تو اراده می کرد قطعاً هر که در روی زمین است همه آنها یکسر ایمان می آورند آیا پس تو، به زور وادر می کنی که مومن باشند!)) عجیب آنجاست که آیه های روشن قرآن با بیان شیوا و گوش نواز خود وجودان و قلب را آشفته و منفعل می کند و آنگاه بروی خرد اثر می کذارد. پس چه خوب است قرآن را فرا گیریم و تنها به خواندن آن اکتفا نکنیم. قرآنی که به تمام جنبه های زندگی ما توجه داشته است، اسرار غیب را نیز بیان فرموده تا هشداری باشد برای ما و روح خود را با آهنگ دلنووازش صیقل دهیم.

پی نوشت ها:

۱. فصلت ۴۲

۲. اعراف ۱۵۲

۳. حج ۱۶

۴. فرقان ۱

۵. اسراء ۹

۶. نساء

۷. انعام

۸. نهج البلاغه، خطبه ۱۸۹

۹. صحیفه سجادیه، دعای ۴۲